

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
Jenni Rantio / Johanna Tuohino
kirjaamo@lvm.fi

Re: Lausuntopyyntö vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta, LVM/1218/01/2016

DNA on saanut lausuntopyynnön otsikon asiassa, ja kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lausuntopyynnön johdannon mukaisesti yhtenä pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukaisena kärkihankkeena on rakentaa Suomeen digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristö.

Digitaalisten palveluiden laaja-alainen käyttöönotto taas edellyttää, että sähköisten palveluiden käyttäjät ja tarjoajat voivat luottaa toisiinsa sekä varmistua toistensa identiteetistä. Tämä puolestaan edellyttää sitä, että tarjolla on eri osapuolien tarpeiden mukaisia, markkinoilla tuotettuja ja keskenään kilpailevia vahvoja tunnistamispalveluita.

Lakimuutoksen esityksen tavoitteena on poistaa sähköistä ensitunnistamista koskevan tiedon ketjuuntumisen esteitä ja edistää sähköisen tunnistamisen markkinoiden kehittymistä. Nämä tavoitteet ja päämäärä mielessä, on LVM päättänyt ehdottamaan mallia, jossa viiden vuoden määräajan ajan voisi olemassa olevan tunnistautumispalvelun tuottaja veloittaa tunnistustapahtumasta vuosittain Viestintäviraston määräämän kattohinnan joka olisi vähintään 35 senttiä ja enintään €5 per tapahtuma.

DNA esittää näkemyksensä esitetystä lainmuutoksesta seuraavaa:

Esitetty lainmuutos ei tuo hallitusohjelman mukaista digitaalisten palveluiden käyttöönottoa, eikä sillä poisteta esityksen tavoitteen mukaisesti tunnistamista koskevan tiedon ketjuuntumisen esteitä.

Perusteluina DNA esittää seuraavaa:

Pankeilla on nykyisin käytännössä monopoliasema (yli 90% markkinaosuus) tunnistautumistapahtumissa. Tunnistauduttaessa esim. verkkokauppassa pankkien välittämän palvelun kustannus on jo yleisesti alla voimassaolevan lain mukaisen 10 sentin hintakaton. Tunnistautumisen järjestelmä on aikanaan luotu pankkien omia asiakastarpeita varten, ja samojen palveluiden myynti nyt ulkopuolisille on jo laajennus pankkien liiketoimintaan ja lisätulo muutoinkin tarvittaville järjestelmäinvestoinnille.

Ns. ensitunnistautuminen uuden vahvan sähköisen tunnisteiden luomisen yhteydessä on täysin sama toimenpide kuin esimerkiksi verkkopankissa tunnistautuminen, seikka mikä myös hallituksen esityksessä todetaan. Herää siis kysymys miksi uuden vahvan tunnistautumisvälineen luomiseen käytetty tunnistautumistapahtuma olisi kustannuksiltaan jopa 50 kerta suurempi.

Esityksessä perustellaan ehdotettua korvaustasoa sillä, että se vastaa markkinoilta saatua tietoa nykyisestä kaupallisesti sovitusta korvaustasosta. Tämä johtopäätös ei kuitenkaan ota huomioon sitä, että kyseiseen tasoon on uusien toimijoiden osalta päädytty lähes pakon edessä monopoliasemassa olevien pankkien sanellessa ehdot. Esitys ei myöskään ota huomioon sitä vaikutusta mikä hintatasolla on ollut palveluiden leviämiseen, mikä edelleen on ollut erittäin hidasta.

Lisäksi korvaustasoa perustellaan finanssialan toimijoiden ilmoituksilla ensitunnistamisen kustannuksista jotka vaihtelivat muutamasta sentistä jopa €60 asti. Finanssialan lausunnoissa oli eri tunnistamisen kustannukset erotettu toisistaan, perustuen siihen, että ensitunnistautuminen henkilökohtaisesti pankeissa tulee nostamaan kustannuksia. Tämä on tarkoituksellisen harhaanjohtava väite kun keskustellaan sähköisten tunnistuspalveluiden ketjuttamisesta. Tuskin kukaan on oikeasti ajatellut pankkien toimivan uusien tunnistuspalveluiden asiakkaiden alihankkijoina ja suorittavan uuden sähköisen tunnisteiden vaativan tunnistautumisen palveluita pankkien tiskeillä.

Esityksessä ei pidetä asiallisena kaikkien kustannusten siirtämistä ketjussa alaspäin, mm. siitä syystä, että pankkien tekemä tunnistaminen kohdistuu myös moniin muihin palveluihin ja on osa pankkien lakisääteistä velvoitetta.

Tämä on hyvä huomio, mutta jättää kuitenkin pois sen tosiseikan, että pankkien esittämiä perusteita ensitunnistautumisen kustannuksista voitaisiin täysin sellaisinaan soveltaa myös muuhun tunnistautumiseen. Kuten edellä ja myös hallituksen esityksessä on todettu, tiedon irrottamisen mekanismi ja kustannus on täsmälleen sama. Ainoa ero pankkien näkökulmasta tavallisen tunnistamisen ja ns. ensitunnistamisen välillä on se, että ensitunnistamisen jälkeen on mahdollista, että kuluttaja siirtyy käyttämään uutta tunnistautumisvälinettä pankkitunnisteiden sijaan, jolloin pankkien tunnistamisliikervaihto tulee laskemaan. Sallimalla nykyisin markkinoilla vakiintunutta tunnistautumisen kustannustasoa jopa 50 kertaa suurempi veloitus, ei korvata pankkien kohtuullisia kustannuksia, vaan sallitaan pankkien rakentaa esteitä uusien toimijoiden tulon markkinaan.

Lakiesitys sallii nyt jopa €5 per tapahtuma korvauksen perimisen, mikä on todella iso muutos lausuntokierroksen aikaisemman vaiheen esitettyyn 10 sentin korvaukseen. Huomionarvoista hallituksen esityksessä on se, että aikaisempaa korvaustasoa ovat kannattaneet kaikki muut lausunnonantajat, mukaan lukien kilpailun edistämistä valvova KKV, paitsi finanssisektori joka luonnollisesti yrittää pitää kilpailijat pois nyt yksi hallitsemiltaan markkinoilta.

DNA:n näkemyksen mukaan, nyt esitetty kustannustaso tulee merkittävästi hidastamaan uusien tunnistautumisvälineiden leviämistä kilpailun kehittymistä ko. markkinassa ja toimimaan siten hallitusohjelman tavoitteiden sekä lain itsensä tarkoituksen vastaisesti..

Kilpailua rajoittavan hintatason asettamisen lisäksi, LVM:n esitys tekee asian käytännön toteuttamisen aivan liian monimutkaiseksi. DNA ei näe lisäarvoa markkinahintojen vuosittaisessa tarkastelussa, kun markkinahinta toiminnallisesti täysin vastaavissa tunnistautumispalveluissa on jo nyt alle kymmenen senttiä per tapahtuma. Esitetty kattohintamalli tulee päinvastoin ohjaamaan hintatasoa kohti korkeinta sallittua, mistä se ei tule markkinaehtoisesti laskemaan, eikä ehdotettu 25% vuosittainen lasku tule lain määräaikaisuuden kuluessa johtamaan tasolle, joka aidosti mahdollistaisi uusien palveluiden nopean leviämisen.

Kun lasketaan yhteen korkean sallitun hinnan, tarkastelumekanismin ja määrääjän yhteisvaikutus, on lopputuloksena malli joka käytännössä estää lain tavoitteiden toteutumisen vielä viiden vuoden ajan.

Ainoa todellinen tapa edistää sekä hallitusohjelman, että lainmuutoksen tavoitteita, on asettaa korvaustaso joka mahdollistaa uusien toimijoiden tulon markkinoille kaupallisesti kannattavalta pohjalta, mutta samalla taaten pankeille järjestelmän kustannusten

korvauksen ja kohtuullisen kaupallisen katteen. Aikaisemmin asian käsittelyssä esillä ollut 10 sentin taso toteuttaisi tämän.

Helsingissä, 02.06.2017
DNA Oyj

Timo Airisto, Senior Legal Counsel